

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Verksamhet Utbildning

Rutin

Fastställt: 2018-10-18

Fastställt av: Ledningsgruppen

Reviderad: 2019-05-24

Rutiner för att främja närvaro

Framarbetad av projektgruppen "Alla räknas" i samarbete med styrgruppen

Innehåll

Rutiner för att främja närvaro	1
Rutiner för att främja närvaro.....	1
Inledning.....	1
Begreppsdefinition.....	1
Ogiltig frånvaro:.....	1
Giltig frånvaro:.....	1
Rutiner.....	1
Främja närvaro.....	1
Registrering och uppföljning av frånvaro.....	2
Rutiner vid elevfrånvaro.....	3
Ansvarsfördelning.....	3
Vid anmäld sjukfrånvaro.....	3
Vid oanmäld frånvaro.....	3
Vid avvikelse under dagen.....	3
Kartlägga.....	3
Åtgärda utifrån kartläggning.....	4
Utred vidare.....	4
Uppföljning.....	4
Bilaga 1.....	6
Kartläggning frånvaro.....	6
.....	9
Bilaga 2.....	9
Frågor för elevhälsans samtal med vårdnadshavare och elev.....	9
.....	12
Bilaga 3.....	12
Dokumentation utifrån intervju med vårdnadshavare och elev.....	12

Rutiner för att främja närvaro

Inledning

I arbetet med dessa rutiner har vi utgått från Skolverkets Allmänna råd för arbetet med att främja närvaro och att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan (Skolverket, 2012). I skollagen (2010:800) tydliggörs rektors ansvar att se till att vårdnadshavare underrättas om eleven är frånvarande samt att situationen utreds och åtgärdas.

För den enskilde eleven kan en omfattande frånvaro leda till stora svårigheter. En ofullständig utbildning försvårar ett aktivt deltagande i såväl yrkes- som samhällsliv. Detta kan i sin tur leda till eller förstärka utanförskap.

I socialstyrelsens Social rapport 2010 konstateras att låga eller ofullständiga betyg från årskurs 9 är den starkaste riskfaktorn för framtida psykosociala problem. Omvänt var frånvaron av ”skolmisslyckande” den starkaste skyddande faktorn.

Skolplikten i Sverige motsvaras av en rätt till utbildning. Vårdnadshavaren skall se till att barnet fullgör sin skolplikt medan huvudmannens ansvar är att se till att eleverna fullgör sin skolgång och att anpassa undervisningen så att samtliga elever kan delta.

Begreppsdefinition

Ogiltig frånvaro:

- Frånvaro som vårdnadshavare inte meddelat eller bekräftat.
- Om eleven har lämnat in ledighetsansökan som inte har beviljats och ändå uteblir från undervisningen.
- Sen ankomst.

Giltig frånvaro:

- Frånvaro där vårdnadshavare anmält att eleven är sjuk eller av andra orsaker inte kan närvara i skolan.
- Frånvaro där rektor/klasslärare beviljat ledighet efter att fått in vårdnadshavares ansökan god tid i förväg.

Rutiner

Varje enhet skall ha rutiner för att främja närvaro, uppmärksamma frånvaro, utreda frånvaro, åtgärda och följa upp frånvaro.

Det är av stor betydelse att rollerna: lärare, elevhälsa, rektor är tydliga och att alla vet när och hur de skall agera.

Främja närvaro

Av skollagen framgår att utbildningen skall utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet, studiero och goda relationer mellan elever samt mellan elever och vuxna. Utbildningen skall ta hänsyn till alla elevers olika behov, där en strävan skall vara att uppväga skillnader i deras förutsättningar. Detta innebär att organisera verksamheten på individ-, grupp- och skolnivå så att eleverna får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Främjande insatser för närvaro förutsätter ett kontinuerligt, strukturerat arbete baserat på kunskap om vad som gynnar elevens lärande och utveckling. Att systematiskt registrera närvaro samt tydliga rutiner för uppföljning av frånvaro har visat sig vara de starkaste skyddsfaktorerna för att främja skolnärvaro.

Registrering och uppföljning av frånvaro

För att möjliggöra snabb upptäckt av problematisk skolfrånvaro är det av största vikt att ha ett rättvisande underlag. Med anledning av detta ansvarar undervisande lärare för att vid varje lektionstillfälle registrera frånvaro i Schoolsoft. Elever med ogiltig frånvaro uppmärksammas direkt och vårdnadshavare kontaktas enligt skolans rutiner. Kontakt tas med båda vårdnadshavarna i de fall då de inte bor tillsammans vilket även gäller även fortsättningsvis i detta dokument då vårdnadshavare åsyftas.

Uppföljning av elevernas närvaro säkerställs genom att klasslärare, eller av rektor annan utsedd person, varje månad gör en avstämning av sin klass via funktionen Närvaro-Procent i Schoolsoft. Vid avstämningen görs ingen skillnad på giltig och ogiltig frånvaro. Syftet är att hitta mönster i frånvaron, exempelvis speciella dagar eller lektioner som eleven ofta är frånvarande. Följande punkter är tydliga indikatorer på problematisk frånvaro:

- Olovlig frånvaro
- Upprepad ströfrånvaro/mönster i frånvaro
- Sena ankomster/ ej aktivt deltagit på lektioner
- Systematiskt uteblivande från idrottslektioner
- Frånvaro som överstiger 15 % under senaste tremånadersperiod
- Sammanhängande frånvaro mer än 5 dagar.

Ströfrånvaro och systematisk frånvaro/icke deltagande på idrottslektioner skall betraktas som en särskild riskfaktor. Frånvaro enligt punktlistan skall uppmärksammas till rektor.

I de fall orsaken till frånvaron är känd av skolan sedan tidigare, exempelvis om eleven varit beviljad en längre ledighet, haft en långdragen sjukdom eller liknande, dokumenteras detta i mallen *Kartläggning frånvaro* (finns även i detta dokument som bilaga 1) i Schoolsoft och sparas i elevkortet utan att kontakt med vårdnadshavare behöver tas.

I de fall då orsaken till frånvaron inte är känd tar *Rutiner vid frånvaro* vid (se nedan).

Observera att rektor alltid skall informeras skyndsamt vid alla former av oro för elevers hälsa och utveckling.

Rutiner vid elevfrånvaro

Ansvarsfördelning

Vid anmäld sjukfrånvaro

Vårdnadshavare är skyldig att anmäla sitt barns skolfrånvaro senast klockan 08:00 via Schoolsoft, dock max fem skoldagar i taget. I de fall barnet har en placering på fritidshem skall vårdnadshavare även anmäla frånvaron dit via Schoolsoft. Om eleven fortfarande är sjuk efter dessa dagar skall vårdnadshavare kontakta skolan på nytt. Dag 1-5 tar klassläraren utifrån sin egen bedömning av behovet kontakt med hemmet för att visa intresse för eleven och för att få information om frånvaroorsaker.

Vid oanmäld frånvaro

Om en elev är frånvarande utan att det har anmälts av vårdnadshavare skall undervisande lärare ta kontakt med hemmet. Här skall skolorna ha egna rutiner. Om undervisande lärare inte kommer i kontakt med någon av vårdnadshavarna skall informationen lämnas över till klasslärare så snart som möjligt så att denne kan fortsätta söka kontakt med vårdnadshavare. Om personal inte får kontakt med vårdnadshavare skall rektor kontaktas för att ta ställning till vidare handläggning.

Vid avvikelse under dagen

Om en elev under dagen behöver lämna skolan på grund av sjukdom skall vårdnadshavare underrättas av undervisande lärare innan eleven får gå hem. Om en elev försvinner eller avviker och inte återfinns inom kort skall undervisande lärare kontakta vårdnadshavare och även rektor. I samråd med vårdnadshavare beslutas om kontakt med polis skall tas.

Kartlägga

Framträdande framgångsfaktorer vid arbetet med elever som har problematisk frånvaro har visats sig vara att tidigt skapa en god dialog med vårdnadshavare samt göra eleven delaktig.

Då en elev har frånvaro enligt någon eller några av ovanstående punkter på punktlistan skall kartläggning påbörjas. Kartläggningen genomförs av klasslärare och omfattar faktorer på skol-, familje- och individnivå vilka kan tänkas medverka till elevens frånvaro. Syftet med frågorna under samtalen är att få syn på eventuella bakomliggande orsaker till frånvaron och vad som bör göras för att eleven skall kunna vara närvarande och lyckas i skolan. Frågorna ställs på ett sätt som känns bekväm för den som intervjuar. Kartläggningen genomförs enligt mallen *Kartläggning frånvaro* (finns även i detta dokument som bilaga 1) i Schoolsoft och sparas i elevkortet. Meddela rektor via mejlfunktionen i Schoolsoft när kartläggningen är genomförd.

Följande arbetsgång vid behov av kartläggning gäller:

- Förbered genom att läsa igenom intervjufrågorna som finns i *Kartläggning frånvaro* (bilaga 1).
- Tag kontakt med vårdnadshavare och elev (om eleven är tillräckligt gammal) för samtal och dokumentera enligt *Kartläggning frånvaro*. Dokumentet finns under elevdokument på Schoolsoft och skall kopplas till elevkortet.
- Meddela rektor att kartläggning gjorts.
- Rektor tar del av dokumentet på Schoolsoft och fattar beslut om eventuella vidare åtgärder. Då rektor anser det användbart tas sammanställningen av dokumentationen upp skyndsamt i elevhälsoteamet för bedömning av behov av vidare insatser.
- Rektor ansvarar för att återkoppling görs till klasslärare.

- Om orsakerna till frånvaron behöver kartläggas vidare utser rektor två representanter som skall intervjua elev och vårdnadshavare. Någon av dessa kontaktar vårdnadshavare för att bjuda in till samtalet.
- Intervju sker enligt *Frågor för elevhälsans samtal med vårdnadshavare och elev* (bilaga 2) och dokumenteras skriftligt av personalen enligt *Dokumentation utifrån intervju med vårdnadshavare och elev* (bilaga 3).

Åtgärda utifrån kartläggning

Utifrån resultatet av kartläggningen skall skolan göra anpassningar i lärandemiljön för att främja ökad närvaro, detta ansvarar undervisande lärare för. Det kan till exempel innebära insatser som syftar till att förbättra gruppklimatet i skolan, göra lärandemiljön mer begriplig och hanterbar eller anpassa kravnivån efter elevens förutsättningar. De individuella insatserna skall vara anpassade efter elevens behov. Elevhälsan kan ha en aktiv, konsultativ och samverkande roll, både internt och externt. Om det finns behov skall andra aktörer som BUP eller socialtjänst, kontaktas för att inleda ett samarbete för att stötta eleven och vårdnadshavare.

Utred vidare

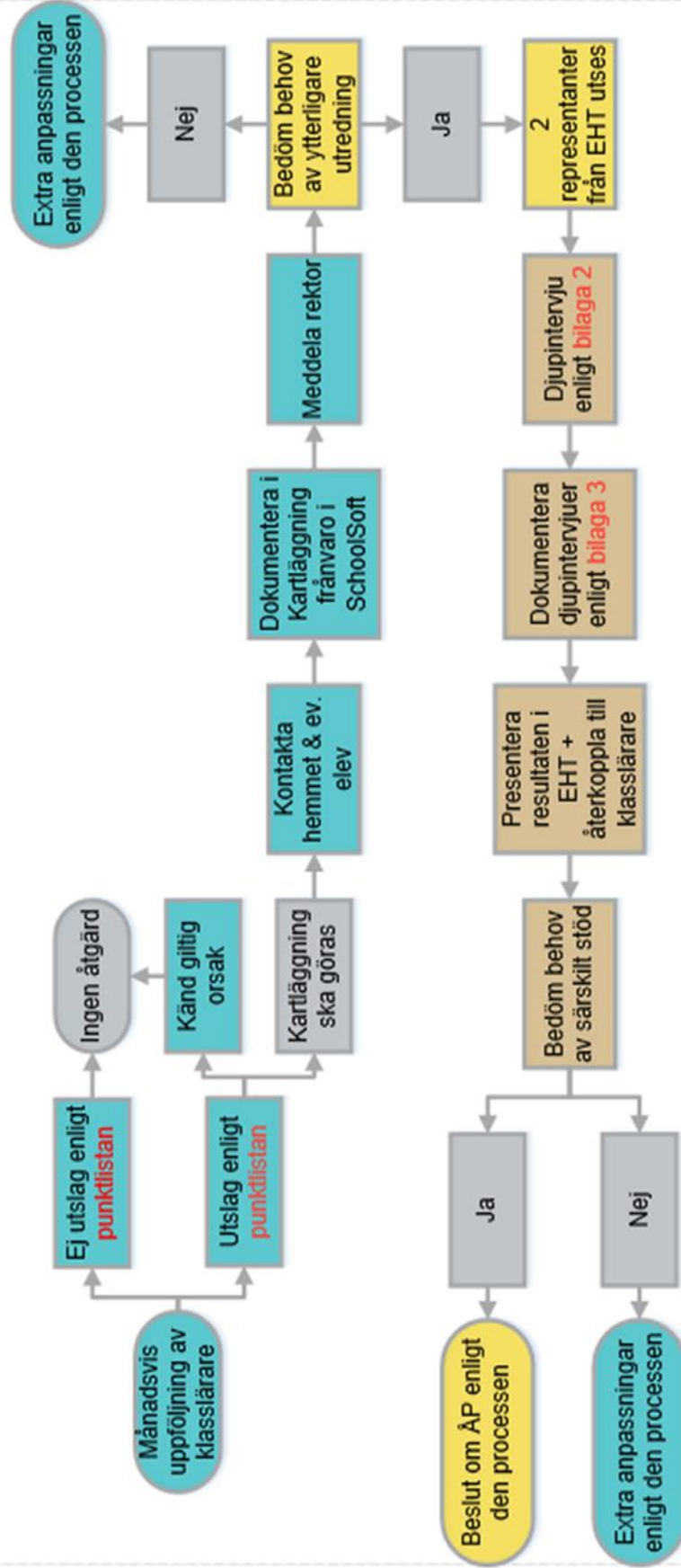
Om orsakerna till frånvaron behöver utredas vidare utser rektor två representanter från EHT som skall intervjua elev och vårdnadshavare enligt *Frågor för elevhälsans samtal med vårdnadshavare och elev* (bilaga 2) och dokumentera skriftligt i PMO enligt *Dokumentation utifrån intervju med vårdnadshavare och elev* (bilaga 3). Någon av de utsedda representanterna kontaktar vårdnadshavare för att bjuda in till samtalet.

Förslag på åtgärder kommuniceras därefter på lämpligt sätt med elev och vårdnadshavare, exempelvis genom ett möte där rektor, pedagog och elevhälsa deltar. Det är viktigt att elev och vårdnadshavare är delaktiga och samtycker till de åtgärder skolan föreslår. Beslutade åtgärder dokumenteras vid behov av rektor i *Åtgärdsprogram* som finns på Schoolsoft. Kan skolan på egen hand utföra de insatser som krävs för ökad skolornärvaro tar arbetet vid i den befintliga verksamheten.

Görs bedömningen att det finns ett behov av samverkan tar en representant från elevhälsoteamet kontakt med vårdnadshavarna för att föreslå Västbusmöte enligt rutin.

Uppföljning

Vid beslut om åtgärder skall dessa följas upp, utvärderas och omprövas regelbundet enligt skolans rutiner tills dess att elevens skolsituation fungerar tillfredsställande. I vissa fall behövs uppföljning inom ett par dagar medan det i andra fall går att ha uppföljning efter några veckor. Klassläraren ansvarar för att uppföljning sker men i samråd med elev, vårdnadshavare, rektor och elevhälsa. Vid uppföljning används mallen *Utvärdering* som finns på Schoolsoft.

Bilaga 1

Kartläggning frånvaro

Vid exempelvis följande situationer tar klasslärare kontakt med vårdnadshavare och elev (om eleven är tillräckligt gammal).

- Ogiltig frånvaro
- Upprepad ströfrånvaro/mönster i frånvaro
- Sena ankomster/ ej aktivt deltagit på lektioner
- Systematiskt uteblivande från idrottslektioner
- Frånvaro som överstiger 15 % under en tremånadersperiod
- Sammanhängande frånvaro mer än 5 dagar

Syftet med frågorna under samtalet är att få syn på eventuella bakomliggande orsaker till frånvaron och vad som bör göras för att eleven skall kunna vara närvarande och lyckas i skolan. Frågorna ställs på ett sätt som känns bekväm för den som intervjuar. Meningen är inte att ”förhöra” vårdnadshavare eller elev om frånvaron, utan lyssna in och ta del av deras tankar. Vid sjukdom bör pedagogen lyfta frågan om sjukdomen kan påverka skolsituationen negativt och/eller om vårdnadshavare uppmärksammat något som eleven kan behöva få hjälp med i skolan.

Kontakt med hemmet skall ske för att förebygga problem. Inte när konsekvenserna av frånvaron är ett problem.

Fyll i innan samtalet med hemmet

Elev:	
Personnummer:	
Vårdnadshavare:	
Skola och klass:	
Klasslärare:	
Datum:	

Frånvaro under terminen

I procent:	
Antal dagar:	
Mönster i frånvaron:	

Frågeställningar

Fyll i mallen utifrån tidigare känd information. Komplettera sedan med information från samtalet med vårdnadshavare och elev. Ta kontakt med båda vårdnadshavarna om de inte bor ihop. Informera samtliga om att samtalet kommer att dokumenteras.

När dokumentationen är klar, meddela rektor.

Vårdnadshavarnas och elevens beskrivning av anledning till frånvaron
Tänk på att vissa medicinska symptom kan handla om annat än fysisk sjukdom

Vårdnadshavarnas och elevens tankar om trivsel i skolan
*Exempelvis:
Hur trivs eleven i skolan exempelvis under lektioner, raster, med kompisar/personal?
Finns det platser eller situationer som eleven känner sig otrygg på? (Exempelvis
omklädningsrum, matsal, korridorer, redovisningar m.m.)*

Vårdnadshavarnas och elevens uppfattning om hur det går i skolarbetet

*Exempelvis:
Vilka ämnen upplever du att barnet tycker är roligt/tråkigt?
Hur har det varit tidigare under barnets skolgång?
Uppfattar du att undervisningen är anpassad efter ditt barns behov?*

Vårdnadshavarnas och elevens uppfattning om eventuella andra/ytterligare orsaker eller händelser, både i och utanför skolan, som kan påverka närvaron

Vårdnadshavarnas och elevens tankar om elevens behov

Exempelvis:

Vad kan skolan göra för att underlätta för vårdnadshavare och elev?

Ta ställning till vilken eller vilka av följande åtgärder du behöver göra

Utifrån samtalet med vårdnadshavarna behöver jag som ansvarig pedagog göra följande:

Exempelvis: Pedagogisk utredning, lyfta ärendet på EHT, kränkingsrapport etc.

Startdatum:

Måluppfyllelse

Eleven riskerar att inte nå målen:

Ja

Nej

Likabehandlingsarbete

Eleven har aktualiserats i skolans likabehandlingsarbete:

Ja

Nej

Bilaga 2

Frågor för elevhälsans samtal med vårdnadshavare och elev

Intervjuaren inleder med att sammanfatta skolans uppfattning av tänkbara orsaker till frånvaron utifrån tidigare kontakter med familjen och dokumentation. Elev och vårdnadshavare uppmuntras att ge synpunkter. Under intervjun ska nedanstående frågeområden belysas och varje delfråga måste inte ställas ordagrant. Ställ frågor på ett sätt som du känner dig bekväm med. Syftet med frågorna är att få syn på eventuella bakomliggande orsaker till frånvaron. Dessa ska hjälpa elevhälsoteamet att förstå vad skolan och eventuellt andra organisationer bör göra för att eleven ska kunna vara närvarande och lyckas i skolan.

Frågor till elev och vårdnadshavare

1. Hur trivs du/ditt barn i skolan? (sammanhang/situationer, meningsfullt)
2. Vad gör du när du/ditt barn när hen inte är i skolan? (fritiden, hemma; vid frånvaro och övrig tid)
3. Vad har du/din vårdnadshavare för sysselsättning när du/ditt barn ska vara i skolan?
4. Vi tycker att det verkar som (om det finns sådana mönster) att du ofta är hemma på onsdagar (exempel; är det något särskilt i skolan på onsdagar?)
5. Vad i skolan kan göra det svårt eller besvärligt för dig (ditt barn) att vara i/komma till skolan?
6. Vad skulle kunna hjälpa dig/ditt barn att komma till skolan?
7. Hur har skolgången varit tidigare?

Frågor till vårdnadshavare

Frågor kring skolmiljön:

1. Hur uppfattar du att ditt barn upplever stämningen i klassen?
2. Hur uppfattar du att ditt barn upplever skolans lokaler (matsal, kapprum, omklädningsrum) och fritids?
3. Hur uppfattar du att ditt barn upplever skolmiljön? (ljus, ljud, luft, varmt-kallt, toaletter, rent-smutsigt)
4. Hur uppfattar du att ditt barn upplever utemiljön?

Frågor kring undervisning i skolan:

5. Uppfattar du att undervisningen har anpassats efter ditt barns behov? (stöd, utmaningar, språksvårigheter)

Frågor kring relationer i skolan:

6. Hur tycker du att relationen fungerar mellan ditt barn och pedagogerna? (vad fungerar bra/mindre bra, orsaker, sammanhang)
7. Har ditt barn kompisar i skolan? (hur fungerar det? orsaker, sammanhang)
8. Hur tror du att ditt barn har det på rasterna? Lunchrasten?
9. Uppfattar du att ditt barn har känt sig utanför? (retats, inte fått vara med, mobbats, andra orsaker)
10. Har ditt barn berättat att andra barn har blivit utsatta?
11. Tror du att ditt barn har utsatt andra barn på något sätt?

Frågor kring hälsa:

12. Hur uppfattar du att ditt barn (och familjen) har det och mår? (fysiskt, psykiskt, socialt)

Frågor kring familjen och hemmet:

13. Hur ser familjesituationen ut? (vuxna, syskon, sysselsättning, boende)
14. Har det hänt något särskilt runt familjen under den senaste tiden?
15. Vad gör ditt barn på fritiden? (både organiserade, oorganiserade aktiviteter)
16. Tror du det finns saker som ditt barn skulle vilja göra på fritiden? (hinder)
17. Vad tycker ni om att göra tillsammans?
18. Hur uppfattar du/ni att läxläsningen fungerar?
19. Om ni har upplevt att ert barn har svårt att lämna er tillfälligt som föräldrar, i vilka situationer har det varit och hur har ni hanterat det?

Övriga frågor:

20. Har familjen något stöd? (professionella, eller skulle vilja ha)
21. På en skala mellan 1-10, hur viktigt tycker du/ni att det är med hög skolnärvaro? (skolplikt)
22. Upplever du/ni det svårt att uppmuntra barnet att gå till skolan? (på vilket sätt, situationer, hanterat)
23. Vilka egna upplevelser har du/ni av skolan?
24. Känner du/ni att det är något vi har missat att ta upp i detta samtal? I så fall vad? (viktig information, förväntningar)
25. Har ni några tankar om hur vi ska gå vidare? (EHT, nätverksmöte, Västbus)
26. Vad upplever du är elevens styrkor? Vad fungerar?

Frågor till eleven

Frågor kring skolmiljön:

1. Hur är stämningen i klassen? (god, dålig, stökig, är det okej att göra fel)
2. Hur tycker du att det är i matsal, kapprum, omklädningsrum och fritids?
3. Hur tycker du att lokalerna i skolan är? (ljus, ljud, luft, varmt-kallt, toaletter, rent-smutsigt)
4. Vad tycker du om skolgården/korridorerna?
5. Har det hänt att du inte velat gå till skolan? Har det hänt flera gånger? Var det något särskilt som skulle hända i skolan? Var det något särskilt som hänt hemma? Berättade du för någon vuxen att du inte ville gå? Vad hände då?

Frågor kring undervisning i skolan:

6. Vad tycker du fungerar bra i skolan? Är det någon som säger att du är bra på något särskilt?
7. Vilka ämnen tycker du är lätta eller svåra i skolan? Får du den hjälp du behöver?
8. Vad behöver du för att trivas i skolan?

Frågor kring relationer i skolan:

9. Hur många lärare har du? Hur tycker du att de är mot dig och andra i klassen?
10. Har du kamrater du är med på rasterna? Vad gör du/ni på rasterna?
11. Har du känt dig utanför någon gång? (inte fått vara med, blivit retad och mobbad)
12. Har du sett om andra har blivit illa behandlade på olika sätt?
13. Har du själv behandlat någon illa? Vad hände?

Frågor kring hälsa:

14. Hur mår du?
15. Har du någon sjukdom eller är du ofta sjuk?
16. När brukar du gå och lägga dig?
17. När brukar du vakna?
18. Äter du något innan du går till skolan?
19. Känner du dig stressad ibland?
20. Hur brukar du för det mesta känna dig? (glad, ledsen, orolig, arg, trött)

Frågor kring familjen och hemmet:

21. Vilka är ni i din familj? (vuxna, syskon, sysselsättning, boende)
22. Har det hänt något särskilt i familjen?
23. Vad brukar du göra på fritiden? (både organiserade och oorganiserade aktiviteter.)
24. Har ni läxor? Brukar någon hjälpa dig med läxorna?
25. Berätta vad ni tycker om att göra tillsammans i familjen.

Frågor om individen

26. Vad tycker du är roligt att göra?
27. Vad är du bra på?

Att tänka på vid analys och bedömning:

Försök att göra analys och bedömning i nära anslutning till intervjun på elevhälsoteamsmöte med så många professioner som möjligt närvarande. Beskriv frånvaroorsakerna utifrån såväl skolrelaterade-, individrelaterade- som familjerelaterade orsaker. Samtliga områden ska kommenteras.

Exempel på skolrelaterade orsaker:

- Pedagogiska faktorer – bristande stöd, undervisningen inte tillräckligt motiverande, avsaknad av rätt hjälpmedel
- Sociala faktorer – kränkningar, socialt klimat, relationer mellan elever och mellan lärare och elev
- Organisatoriska faktorer – håltimmar, små klassrum, dålig luft, stora klasser, trångt i kapprum

Exempel på individrelaterade orsaker:

- Somatiska besvär
- Funktionsnedsättningar
- Psykisk ohälsa – oro, ångest

Exempel på familjerelaterade orsaker:

- Föräldraförmåga – saknar förmåga att stötta elevens skolgång t.ex. på grund av psykisk ohälsa eller missbruk i familjen, saknar kunskap om det svenska skolsystemet
- Boendesituation – trångboddhet, utsatta bostadsområden
- Tar ledigt utan att ha fått ledighet beviljad

När ni har reflekterat över de bakomliggande orsakerna till frånvaron behöver ni fundera på vilka som är era nästa steg. Beskriv detta i rutan under ”Beslut”.

Bilaga 3

Dokumentation utifrån intervju med vårdnadshavare och elev

Elevens namn	Personnummer
--------------	--------------

Bakgrundsinformation

Elevens modersmål:
I Sverige sedan år:
Eleven bor med:
Gemensam vårdnad eller enskild vårdnad:

Frågor till vårdnadshavare och elev

Inledande frågor

Skolmiljö

Undervisning

Relationer - skolan

Hälsa – hela familjen

Familjen och hemmet

Övrigt

Analys och bedömning (skolrelaterade-, individrelaterade- och familjerelaterade orsaker)

Beslut

Ansvarig för dokumentationen

Ort och datum

Namn på intervjuare samt kontaktuppgifter

Namnunderskrift